ΓΑΛΛΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ JEAN RAMEAU

Ο ΓΥΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ ἱστορία αὐτή, ἀδελφέ μου, εἶνε μιὰ γλυκειὰ θλιμμένη ἱστορία, ποὺ τὴν ψιθυρίζει τὸ βραδινὸ ἀεράκι, ὅταν περνᾶη ἀνάμεσα ἀπ' τὰ φύλλα τῶν καστανιῶν. Θὰ τὸ ξέρῃς, πιστεύω, τὸ μικρὸ πάρκο τῆς πατρίδας μας, ποὺ κάθε φθινόπωρο τὸ χῶμα του σκεπάζεται μὲ τὰ νεκρά του φύλλα. Τέτοια ἐποχὴ ἦταν καὶ τότε, ποὺ τὰ φύλλα τῶν καστανιῶν τοῦ μικροῦ πάρκου μας εἶχαν γίνει κίτρινα, πολὺ κίτρινα, σχεδὸν χρυσᾶ, γιατὶ ἐπλησίαζε ὁ θανάτός τους. Στὸ παραμικρὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου τὰ ὁλεπες νὰ σκορπίζωνται ἐδῶ κι' ἐκεῖ καὶ μ' ἕνα στροβίλισμα ὑστερνοῦ ἀποχαιρετισμοῦ, νὰ πέφτουνε στὸ χῶμα.

Τὸ δειλινό, μὲ τὶς μελιχρὲς καὶ τριανταφυλλένιες ἀνταύγειες, ποὺ σκορποῦσε στὸν οὐρανό, ἦταν ἐξαίσιο, κι' ἡ 'Αρμάνδη — ἕνα χαριτωμένο κορίτσι ὡς δεκαπέντε χρόνων — ἔπαιζε ἀκόμα μόνη μέσ' στὸ πάρκο, τρέχοντας ἐδῶ κι' ἐκεῖ, ἀνάλαφρη, χαρούμενη, αἰθέρια, σὰν μιὰ μικρὴ νεράϊδα τῶν δασῶν. Ἅπλωνε κάθε τόσο τὰ μπράτσα της μὲ χαρούμενα ξεφωνητά, σὰν νἄθελε ν' ἀγκαλιάσῃ ὅλον τὸν κόσμο, κι' ἄλλοτε πηδοῦσε νὰ πιάσῃ κάποιο χρυσὸ φύλλο, ποὺ στροβιλιζόταν στὸν ἀέρα. Κάποια ὡρισμένη ἀνησυχία τὴν ἔκανε νὰ τρέχῃ πάνω - κάτω καὶ νὰ βγάζῃ ξεφωνητὰ χαρούμενα. Μερικὲς μακρυνὲς εὐωδιὲς ἔκαναν τὰ ροδαλὰ ρουθουνάκια της ν' ἀναπάλλοιν νευρικά. Καὶ κάθε φορὰ ποὔπιανε κανένα φύλλο στὸν ἀέρα, τὸ φιλοῦσε... τὸ φιλοῦσε μὲ τὰ κεραστένια παιδικὰ χείλη της, χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ γιατί.

Ἔξαφνα, στὴ στροφὴ ἑνὸς δρόμου, καθὼς πηδοῦσε νὰ πιάσῃ ἕνα φύλλο, τὸ τρελλὸ κορίτσι ἔπεσε πάνω σ' ἕνα μικρὸ γυρολόγο, ποὺ διάβαινε ἀπὸ κεῖ. Ἦταν ἕνα ὤμορφο ἀγόρι ὡς δεκατεσσάρων χρόνων. Φοροῦσε κίτρινη σκούφια καὶ κόκκινη ζακέττα καὶ κρατοῦσε στὴ μασχάλη του μιὰ μικρὴ ξύλινη κασελίτσα. Ὅταν σκούντησε μὲ δύναμι πάνω του ἡ κοπέλλα, ἀκούσθηκε μέσ' ἀπ' τὴν κασελίτσα ἕνας ἦχος πραγμάτων ποὺ ἀνακατεύτηκαν.

—Ἄ !... ἔκανε ξαφνιασμένη ἡ 'Αρμάνδη.

Κι' ὕστερα, μὲ τὴ λύπη ζωγραφισμένη στὰ ἀθῶα χαρακτηριστικά της, ἐπρόσθεσε :

—Δὲν τόθελα !... Δὲν ἐπρόσεξα !... Ἔσπασα τίποτα ;

Τὸ παιδὶ τὴν κύτταξε ἥσυχο κι' ἔπειτα κατέβασε τὰ μάτια.

—Δὲν πιστεύω ! εἶπε. 'Αλλ' ἂς δοῦμε πάλι !

Κι' ἀκουμπῶντας κάτω τὸ κασελάκι του, γονάτισε καὶ τὸ ἄνοιξε.

Ἡ 'Αρμάνδη ἦταν πολὺ θλιμμένη.

—Ὦ ! πόσο θὰ μοῦ κακοφανῆ, ἂν ἔσπασα τίποτε..... εἶπε, κι' ἔσκυψε νὰ ἰδῆ μέσα στὴν κασελίτσα.

Ἦταν ἐκεῖ μέσα ἕνας σωρὸς μπουκαλάκια μὲ μυρουδιές, κουτιὰ πούδρας, ζαχαρωτὰ σὲ σχῆμα ρολογιῶν ἢ καρδιῶν καὶ πλῆθος ἄλλα μικροπραγματάκια.

—Εἶσαι τυχερή ! εἶπε ὁ μικρός, ψάχνοντας μέσ' στὴν κασελίτσα Δὲν βλέπω νἄσπασε τίποτα...

—Ἄ ! νά, κάτι βλέπω ἐκεῖ σπασμένο, εἶπε ξαφνικὰ ἡ 'Αρμάνδη, ποὺ εἶχε γονατίσει τώρα κι' αὐτὴ ἐπάνω στὰ φθινοπωρινὰ φύλλα.

—Ἔχεις δίκηο... Ναί... ναί ! ἔσπασε ἕνα ζαχαρωτό.

—Τί ἦτανε ;

Ὁ μικρὸς πῆρε στὴν παλάμη του κι' ἔνωσε τὰ κομμάτια τοῦ σπασμένου ζαχαρωτοῦ. Ἦτανε μιὰ καρδιὰ κόκκινη - κόκκινη, σὰν ματωμένη.

—Νά, τί ἦτανε ! εἶπε, ἁπλώνοντας τὴν παλάμη του. Μοῦσπασες τὴν καρδιά !... Βλέπεις ;...

Ἡ 'Αρμάνδη ἔβαλε τὰ γέλια.

Ὁ μικρὸς κύτταζε μὲ τὰ γλυκά, ἤρεμα μάτια του, τὴν κοπέλλα, ποὺ γελοῦσε ὁλοένα, κύτταζε τὶς χρυσὲς μποῦκλες της, τὰ δόντια της, ποὺ ἦσαν πιὸ λευκὰ κι' ἀπ' τὸ χαλάζι, τὰ χείλη της, ποὺ ἦσαν πιὸ κόκκινα κι' ἀπ' τὰ κεράσια.

—Τί γελᾶς ;... εἶπε θλιμμένος, καὶ τὰ μάτια του ἔγιναν πιὸ ὑγρά, ἐνῶ στὰ χείλη του ἁπλώθηκε ἕνα παράπονο.

—Δὲν τόθελα, καϋμένε, δὲν ἐπρόσεξα.

—Οὔτε κι' ἐγὼ τόθελα.

—Ἔ ! τότε. τί μᾶς νοιάζει ; Γέλα, λοιπόν, κι' ἐσύ !

—Λὲς πῶς μὲ νοιάζει γιὰ ἕνα παληοζαχαρωτό ; εἶπε ὁ μικρὸς γυρολόγος, χαμογελῶντας ἀδιάφορα, καὶ τύλιξε σ' ἕνα ψηλὸ χαρτὶ τὴ σπασμένη καρδιά.

—Ἔχεις δίκηο... Κι' ἔπειτα πόσο μπορεῖ νὰ κοστίζῃ αὐτό ;... Ἄ ! νά, καλὰ ποὺ τὸ θυμήθηκα ! Θὰ πάω στὴ γιαγιά μου νὰ τῆς ζητήσω χρήματα κι' ἔπειτα θἄρθω νὰ τὸ ἀγοράσω. Σκφωνεῖς ; Ἔτσι θὰ γίνουμε φίλοι. Καὶ θὰ παίξουμε ἐδῶ ὅπου νὰ νυχτώσῃ.

Ὁ μικρὸς ὅμως τὴν κράτησε ἀπ' τὸ χέρι.

—Ὄχι, τῆς εἶπε. Δὲν θέλω νὰ φύγῃς.

—Γιατί ;

—Γιατὶ μπορεῖ νὰ μὴ γυρίσῃς.

—Μὰ ὅταν δὲν πάω νὰ πάρω λεπτά, πῶς θὰ μπορέσω ν' ἀγοράσω τὴ σπασμένη σου καρδιά ;

—Δὲν θέλω νὰ τὴν ἀγοράσῃς. Σοῦ τὴν χαρίζω.

Καὶ λέγοντας τὸ λόγια αὐτά, ἔβαλε μέσ' στὸ χέρι τῆς 'Αρμάνδης, ποὺ τὸ κρατοῦσε ἀκόμα, τὸ χαρτάκι μὲ τὴ σπασμένη καρδιά.

—Ξέρεις, δὲν κάνει, καϋμένε, νὰ ζημιωθῆς, τοῦ εἶπε ἐκείνη, μὲ μιὰ γλυκειὰ φωνή, πιάνοντάς του καὶ τὸ ἄλλο του χέρι.

Τὰ χέρια τους βρέθηκαν ἔτσι ἑνωμένα σφιχτά. Γιὰ πολλὴν ὥρα, τὰ δυὸ παιδιά, μὲ τὰ μάτια κατεβασμένα, μὲ τὴν καρδιὰ πλημμυρισμένη ἀπὸ μιὰν ἄρρητη ἡδονή, ἔμειναν σ' αὐτὴ τὴ στάσι ἀκίνητα κι' ἄμιλητα... Μιὰ γλυκειὰ τρεμοῦλα ἁπλωνόταν σ' ὅλο τους τὸ κορμὶ κι' ἔκτανε ὡς τὴν ἄκρη τῶν δαχτύλων τους κι' ἴσως πιὸ πέρ' ἀκόμα.

Τὸ σούρουπο ἔπεφτε ἤρεμο κι' ἀπαλό, σὰν χάδι.

Ξαφνικὰ ἡ 'Αρμάνδη τράβηξε τὰ χέρια της καὶ πάνοντας τὸ κεφάλι τοῦ μικροῦ γυρολόγου, τὸν φίλησε δυὸ φορὲς στὰ μάγουλα...

—Ἀντίο !... εἶπε ἔπειτα, φεύγοντας. Ἔμενα μὲ λένε 'Αρμάνδη. Ἐσένα πῶς σὲ λένε ;

—Μὲ λένε 'Εστεμπάν, τραύλισε ὁ μικρός, ἐνῶ τὰ χέρια του εἶχαν ἀπομείνει ἁπλωμένα πρὸς τὴ διεύθυνσι ποὺ ἔφευγε ἡ κοπέλλα καὶ χανόταν, σὰν μιὰ ὀπτασία μέσ' στὸ σούρουπο...

Μὰ ἡ 'Αρμάνδη, πρὶν φύγει ὁλότελα ἀπ' τὸ πάρκο, κρύφτηκε πίσω ἀπὸ κάτι θάμνους, γιὰ νὰ ἰδῆ τί θἄκανε ὁ μικρὸς γυρολόγος... Ἄ ! τὸ καϋμένο τὸ παιδί !... Εἶχε ἀπομείνει ἀποσβολωμένο, ἀκίνητο, στὴ θέσι του, μὲ διαστρισμένα τὰ μάτια. Τὰ μαγουλά του ἦσαν φλογισμένα ἀπὸ τὰ φιλιὰ ποὺ τοὔδωσε ἡ ὤμορφη ἐκείνη κοπέλλα, ποὺ ἔλαμπε καὶ μοσχοβολοῦσε ὅλη, σὰν νἄτανε καμμιὰ πριγκηπόπουλα.

Ἔπειτ' ἀπὸ λίγο ἔσκυψε στὸ κασελάκι του, ταχτοποίησε τὰ μικροπραγματάκια του καὶ σηκώθηκε νὰ φύγῃ. Μὰ σὰν νὰ θυμήθηκε κάτι ξαφνικά, κύτταξε ὁλόγυρά του, ὕστερα γονάτισε πάλι στὸ χῶμα, στὸ μέρος ἐκεῖνο ποὔχε γίνει γι' αὐτὸν ἕνα θαῦμα, καὶ φύτεψε ἕνα κάστανο, ποὺ εἶχε πέσει λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ δένδρο του. Ἔπειτα ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του, ἀνάμεσα ἀπ' τὶς καστανιές, ποὺ τὰ φύλλα τους ἦσαν κίτρινα, πολὺ κίτρινα, γιατὶ σιμωνε ὁ θάνατός τους.

* * *

Πόσες φορὲς ἡ 'Αρμάνδη ξαναπῆγε σ' αὐτὸ τὸ μέρος !... Ποτὲ ὅμως δὲν ξαναπάντησε τὸ μικρὸ φτωχὸ γυρολόγο.

Ὡστόσο, τὴν ἄνοιξι, παίζοντας πάλι στὸ πάρκο, εἶδε ἕνα πράσινο μικρὸ φυτό, ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὴ γῆ, στὸ ἴδιο ἐκεῖνο μέρος, ποὺ φίλησε τὸ γυρολόγο... Θἄταν βέβαια τὸ κάστανο τοῦ 'Εστεμπάν, ποὺ ξεφύτρωνε, γιὰ νὰ θυμίζῃ τὴν ὤμορφη ἐκείνη φθινοπωριάτικη βραδειά, ὅταν σμίγανε κι' ἐπαλλαν μὲ τὸν ἴδιο ρυθμὸ δυὸ ἀθῶες καρδιές...

Στὸ μεταξύ, ὁ καιρὸς περνοῦσε κι' ἡ 'Αρμάνδη γινόταν μεγάλη κι' ὤμορφη κοπέλλα, χωρίς, ὡστόσο, νὰ πάψῃ ποτὲ νὰ πηγαίνῃ στὸ πάρκο.

—Μὴν ξέρετε τί ἀπέγινε κάποιος γυρολόγος, ποὺ τὸν λένε 'Εστεμπάν ; Ρώτησε μιὰ μέρα ἕνα μικρὸ γυρολόγο.

—'Εστεμπάν ;... Μά... βέβαια, τὸν ἤξερα. Ἦταν ἐξάδελφός μου. Μὰ πέθανε ἐδῶ καὶ τέσσερα - πέντε χρόνια. Αὐτὸ τὸ παιδὶ κάποιο κακὸ θὰ τῶχε χτυπήσει. Ἕνα χρόνο πρὶν πεθάνει, εἶχε γίνει θλιμμένο κι' ἀμίλητο. Ἔτσι ἔσβησε σιγὰ - σιγά...

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἡ 'Αρμάνδη ἔμεινε ὥρα πολλὴ κοντὰ στὸ δεντράκι, ποὔχε φυτέψει ὁ 'Εστεμπὰν στὸ μέρος ὅπου τὸν φίλησε.

Ὦ ! τὸ δεντράκι αὐτὸ θὰ τῆς χρησιμεύσῃ σὰν μιὰ παλιὰ ἀνάμνησις... Καὶ γιὰ νὰ τὸ προστατεύσῃ, τὸ περιέφραξε μὲ πέτρες καὶ ξερόκλαδα.

* * *

Τώρα τοῦ 'Εστεμπὰν ἡ καστανιὰ ἦταν μεγάλη, μὲ πολλὰ φύλλα. Εἶχε τὸ ὕψος ἀνθρώπου κι' ἔδειχνε πῶς τὴν ἄνοιξι θἄνθιζε.

Τὴν ἄνοιξι ὅμως, ὅταν ἄνθισαν ἡ καστανιές, ἡ 'Αρμάνδη παντρεύτηκε μ' ἕναν πλούσιο κτηματία τῶν περιχώρων. Δὲν μποροῦσε, βέβαια, σ' ὅλη της τὴ ζωὴ νὰ σκέφτεται τὸ μικρὸ γυρολόγο...

—Τί εὐτυχισμένο ζευγάρι ! ἔλεγαν ὅλοι οἱ χωρικοί.

Καὶ πραγματικά, ὁ ἄνδρας της πολὺ τὴν ἀγαποῦσε τὴν 'Αρμάνδη !...

Ἕνα βράδυ ὅμως, ἐνῶ τὸ ταιριαστὸ ζευγάρι ἔκανε τὸν περίπατό του στὸ πάρκο καὶ περνοῦσε κοντὰ ἀπὸ μιὰ μικρὴ καστανιά, ὄμῳ ψηλότερη ἀπ' τὸ ἀνάστημα ἑνὸς ἀνθρώπου, ἡ 'Αρμάνδη ξέφυγε ἀπ' τὸ μπράτσο τοῦ ἄντρος της

—Γιατὶ φεύγεις ; τὴν ρώτησε ἐκεῖνος.

Μὰ ἡ 'Αρμάνδη δὲν τοῦ ἀπάντησε. Εἶχε ἁπλώσει τὸ μπράτσο της στὴ κλαδιὰ τῆς μικρῆς καστανιᾶς κι' εἶχε μισοκλείσει τὰ μάτια της. Ἔβλεπε μὲ τὴ φαντασία της τὰ γλυκά, τὰ ἤρεμα μάτια τοῦ 'Εστεμπάν.

Ὅταν σίκωσε τὸ κεφάλι της καὶ κύτταξε ψηλά, εἶδε στὴν κορφὴ τῆς καστανιᾶς ἕνα μικρὸ λευκὸ λουλούδι κι' ἀντίκρυ στὸν οὐρανὸ ἕνα σμαραγδοστόλιστο ἄστρο. Μέσ' στὸ νοῦ της εἶχαν σμίξει ἀξεχώριστα τὰ μάτια τοῦ 'Εστεμπάν, τὸ λουλούδι ἐκεῖνο καὶ τὸ ἄστρο τοῦ οὐρανοῦ....

Ὥρα πολλὴ ἡ 'Αρμάνδη δὲν μποροῦσε νὰ ξεχωρίσῃ τὰ τρία αὐτὰ πράγματα....

πενῆντα !...

Ἱερὴ ἀγανάχτησι παραμορφώνει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ κ. Βοναπάρτιου. Κι' ἐνῶ ἡ συμβία του ζαρώνει τρομαγμένη πλάϊ του — σὰν νὰ ζητᾶη προστασία ἀπ' τὶς ἁρπακτικὲς κι' ἄπληστες ἀπαιτήσεις τοῦ καπιταλιστῆ — ὁ σύζυγός της ξεφωνίζει βίαια :

—Γκρεμίσου ἀποδῶ, λησταί... Μπολσεβίκο... 'Ακοῦς ἐκεῖ... 'Ακόμα δὲν εἰσπράξαμε τὰ κέρδη τοῦ λαχείου, κι' ἐσὺ ζητᾶς νὰ βάλῃς χέρι σ' αὐτὰ καὶ στὴν περιουσία μου !... Εἶμαστε φτωχοὶ ἄνθρωποι, βρέ !... Ὑποφέρουμε, καταλοσβαίνεις ; 'Αλλὰ γιὰ νὰ σὲ τιμωρήσω, θὰ σοῦ περιορίσω τὸ μισθό σου. Παίρνεις πολλά. Στὸ ἑξῆς θὰ σοῦ δίνω 25 δραχμὲς τὸ μῆνα.

—Μπράβο !... Σκοΐζει ἡ κ. Βιλελμίνη.

Καὶ ὁ δύστυχος ὑπηρέτης καταπίνει τὴ γλῶσσα του !...